

Nordiska
ministerrådet

Rättighetsbaserad analys
för barn och unga i
Nordiska ministerrådet

Innehåll

Starta här	3
Om verktyget	4
Översikt över formulären	6
Bakgrund	7
Om denna publikation	8

Den här publikationen finns även som en webbtillgänglig online-version:
pub.norden.org/nord2023-019

Starta här

Rättighetsbaserad analys för barn och unga (RBA) är ett stödverktyg för dig som arbetar inom eller på uppdrag av Nordiska ministerrådet. Verktöget ska användas när du vil integrera ett barnrätts- och ungdomsperspektiv i dit arbete.

Verktöget hjälper dig att göra analyser av hur barn och unga påverkas av vår verksamhet. Det innehåller olika formulär som är anpassade för att analysera enskilda insatser eller stödprogram.

Inled med att svara på frågorna. Utifrån dina svar guidas du vidare till det formulär för rättighetsbaserad analys för barn och unga som passar just det som du vill analysera. Formuläret laddas ner som en Word-fil.

Du kan finna frågeformulären online här:

<https://pub.norden.org/nord2023-019/starta-har.html>

Få mer information om verktyget [Läs mer](#)

Få en översikt över formulären

[Läs mer](#)

Om verktyget

Rättighetsbaserad analys för barn och unga (RBA) är ett stödverktyg för dig som arbetar inom eller på uppdrag av Nordiska ministerrådet. Verktöget ska användas när du vil integrera ett barnrätts- och ungdomsperspektiv i dit arbete.

För att integrera ett barnrätts- och ungdomsperspektiv krävs att vi genomför analyser av hur barn och unga påverkas av vår verksamhet. Analysen ska vara rättighetsbaserad och ibland inkludera barn och ungas kunskap/erfarenheter och/eller åsikter.

Vad är en rättighetsbaserad analys

Det finns många olika varianter av det som kallas barnkonsekvensanalyser (child rights impact assessments). RBA-verktyget är skapat särskilt för Nordiska ministerrådet av experter på barnrättsfrågor och rådgivare inom det nordiska samarbetet utifrån att vi har en bred målgrupp av barn och unga mellan 0 – 25 år. Därmed är det inte en regelrätt eller standardiserad barnkonsekvensanalys. Analysen är inspirerad av FN:s barnrättskommittés skrivningar om barnkonsekvensanalyser samt skilda modeller för barnkonsekvensanalyser i Norden och Europa.

Vem kan göra en rättighetsbaserad analys

Chefer, seniorrådgivare/rådgivare, projektledare/medarbetare, kommunikatörer, koordinatörer/administratörer, personal inom service och IT samt konsulter. En RBA kan som princip genomföras av den ansvariga personen för saken/uppgiften/beslutet/projektet. Beroende på omfattning och närhet till barn och unga kan man ta hjälp av kollegor eller konsulter.

När ska jag göra en rättighetsbaserad analys

En RBA kan genomföras i många olika processer och på olika nivåer, till exempel vid beslutsfattande, framtagande av styrande dokument, mål och budget, i upphandling eller beställning av uppdrag, eller projektgenomförande. Vi rekommenderar att man främst gör en RBA *innan* genomförandet så att resultatet av analysen kan ligga till grund för det vidare arbetet. Man kan även använda en RBA *under* och *efter* genomförandet för att använda resultatet som ett pågående och framåtsyftande lärande.

Hur använder jag resultatet

När du fyllt i din RBA-formulär har du genomfört själva analysen och du kan spara den för vidare användning. Detta är ett bra underlag att ta med i ditt fortsatta arbete för att integrera ett barnrätts- och ungdomsperspektiv. Grundidén är alltså att du agerar utifrån din analys i ditt vidare arbete. Om analysen till exempel är en del av ett kommande beslut bör analysens resultat synas i beslutsunderlaget, eller bifogas som bilaga till beslutet i sin helhet. Analysen kan också vara grund för en diskussion eller beslut om olika vägval i till exempel upphandling/beställning av uppdrag, projekt eller inriktning på bidragsgivning. Det finns många olika sätt att omvandla analysen till handling, det är du som är ansvarig som är den som vet hur och när analysens resultat bäst kommer till användning.

Varför finns det flera olika formulär

För att analysen ska bli så användbar som möjligt för dig i ditt arbete finns det olika formulär som du kan använda beroende på hur ditt arbete ser ut. Om du till exempel ska involvera barn direkt i projektet behöver du analysera konsekvenserna av det innan du sätter igång. Det finns olika typer av verksamheter i Nordiska ministerrådet och inget formulär passar alla. Genom att svara på de tre inledande frågorna guidas du till det formulär som passar just det du vill analysera.

Få en översikt över formulären: [Läs mer](#)

Barnrätts- och ungdomsperspektiv

Att integrera ett barnrätts- och ungdomsperspektiv handlar om att *sätta sig in i och beakta* hur olika barn och unga *påverkas* av de beslut och initiativ du tar.

Barnets bästa måste ligga till grund för alla beslut. Det innebär också att du ska *inkludera barn och ungas kunskap och perspektiv* i ditt arbete.

Med barn och unga menas här barn och unga mellan 0 – 25 år. Notera att barn mellan 0 – 18 år omfattas av FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) och ska beaktas särskilt utifrån rättigheterna i den.

Översikt över formulären

Typ av insats		Målgrupp		Involvering		RBA formulär	
Analysen är anpassad till 2 typer av insatser: enskilda insatser och stödprogram. Det finns 6 olika formulär för att analysera enskilda eller avgränsade insatser, där en insats är definierad brett, och det finns 1 formulär för att analysera ramarna för ett stödprogram eller en process för bidragsgivning.		Analysen är anpassad till om barn/unga är målgrupp eller inte. Målgruppen kan givetvis vara bredare än bara barn/unga.		Analysen är anpassad till om barn/unga är involverade eller inte. Om barn under 18 år är involverade utökas analysen för att ta särskild hänsyn till barns rättigheter och behov.		Använd det RBA formulär som passar just det du vill analysera.	
3. Gäller ärendet ett stödprogram eller en process för bidragsgivning?	Nej	1. Är barn och unga målgrupp för insatsen?	Ja	2. Kommer barn eller unga själva att vara aktiva eller involverade i insatsen?	Ja, barn 0 – 18 år	Använd RBA1	
			Nej		Ja, både barn och unga	Använd RBA2	
					Ja, unga 18 – 25 år		
					Nej	Använd RBA3	
			Nej	2. Kommer barn eller unga själva att vara aktiva eller involverade i insatsen?	Ja, barn 0 – 18 år	Använd RBA4	
					Ja, både barn och unga	Använd RBA5	
					Ja, unga 18 – 25 år		
					Nej	Använd RBA6	
	Ja					Använd RBA7	

Bakgrund

[Nordiska ministerrådets policy för integrering av hållbar utveckling, jämställdhet och ett barnrätts- och ungdomsperspektiv](#) beslutades av de nordiska samarbetsministrarna, MR-SAM, i juni 2020. Den anger riktningen för varför och hur Nordiska ministerrådet ska arbeta med tvärgående perspektiv. Integrering eller mainstreaming av dessa perspektiv är en förutsättning för att nå Vår vision 2030 om att Norden ska bli världens mest hållbara och integrerade region.

Polycyn lyfter fram vikten av att alla sektorer och institutioner inom Nordiska ministerrådet ska "utföra konsekvensanalyser och formulera resultat- och verksamhetsmål som kan användas i det egna arbetet utifrån hållbar utveckling, jämställdhet och ett barnrätts- och ungdomsperspektiv".

RBA-verktyget är framtaget som ett stöd för att genomföra konsekvensanalyser i enlighet med polycyn och bidra till att integrera ett barnrätts- och ungdomsperspektiv i Nordiska ministerrådet. Det har utvecklats under perioden 2021 – 2023 särskilt för Nordiska ministerrådet av experter på barnrättsfrågor och rådgivare inom det nordiska samarbetet. Det är inspirerat av FN:s barnrättskommittés skrivningar om barnkonsekvensanalyser samt skilda modeller för barnkonsekvensanalyser i Norden och Europa. Nordiska barn- och ungdomskommittén, NORDBUK, som bland annat arbetar med att stödja Nordiska ministerrådets arbete med att integrera barnrätts- och ungdomsperspektiv, har finansierat framtagandet av verktyget.

Få en översikt över fler resurser och mer information om integrering av tvärgående perspektiv:

[Läs mer](#)

Om denna publikation

Rättighetsbaserad analys för barn och unga i Nordiska ministerrådet

Nord 2023:019

ISBN 978-92-893-7615-0 PDF

ISBN 978-92-893-7616-7 ONLINE

<http://dx.doi.org/10.6027/nord2023-019>

© Nordiska ministerrådet 2023

Foto: Norden.org/Andreas Omvik

Publicerad: 15.8.2023

Det nordiska samarbetet

Det nordiska samarbetet är ett av världens mest omfattande regionala samarbeten. Det omfattar Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige samt Färöarna, Grönland och Åland.

Det nordiska samarbetet är politiskt, ekonomiskt och kulturellt förankrat och en viktig del av europeiskt och internationellt samarbete. Den nordiska gemenskapen arbetar för ett starkt Norden i ett starkt Europa.

Det nordiska samarbetet vill stärka nordiska och regionala intressen och värderingar i en global omvärld. Gemensamma värderingar länderna emellan bidrar till att stärka Nordens ställning som en av världens mest innovativa och konkurrenskraftiga regioner.

Nordiska ministerrådet

Nordens Hus

Ved Stranden 18

DK-1061 Köpenhamn

www.norden.org

Läs flera nordiska publikationer: www.norden.org/sv/publikationer